

Jaakobin kirje

4. luku

opettaja Penzev I. 2014

Shalom, hyvät ystävät. Tänään meillä on oppitunti Jaakobin kirjeen 4. luvusta. Tässä apostoli käsittelee etiikan ja moraalin lakia ja myös rinnastaa, miten niitä voi vahvistaa juutalaisten lähteiden kanssa. Ensimmäinen vaikutelma on, että Jaakob haluaa puhua meille jostakin uudesta asiasta, mutta kun tutkimme syvempään, näemme hänen vain jatkavan edellisen luvun keskustelua. Hän syventää sitä eri näkökulmasta. Joskus kun teksti jaetaan lukujen perusteella, eri asiat luvuissa voivat hämmästyttää meitä. Jos me haluamme ymmärtää tekstiä oikealla tavalla, on parasta katsoa teemana kokonaisuudesta eikä jakaa sitä lukujen perusteella. Kokonaisesta tekstistä on helpompi yhdistää teemoja keskenään ja nähdä kokonaisuus.

Jaakob aloittaa 4. luvun: ”Mistä tulevat taistelut ja mistä riidat teidän keskuudessanne? Eikö teidän himoistanne, jotka sotivat jäsenissänne?”

Jaakob niin kuin esittää vastakkaisena sekä hengellisen että fyysisen viisauden lähtökohdat. Edellisen luvun 15. jakeessa hän muistuttaa meitä maailman viisaudesta, joka on riivaajien viisautta. Sielullisuus on määritelmä ihmisestä, joka elää lihassa. 1. korinttolaiskirjeessä myös Paavali kirjoittaa hyvin paljon sielullisista, lihallisista ihmisistä. 1. Kor. 3: 1 - 3 me voimme nähdä samat sanat, mutta syvemmästä näkökulmasta: ”Veljet, minun ei käynyt puhuminen teille niin kuin hengellisille, vaan niin kuin lihallisille, niin kuin pienille lapsille Kristuksessa.”

Tässä me näemme käsitteet hengellinen ja lihallinen. 1. korinttolaiskirjeen 2. luvun 14. jakeessa Paavali kirjoittaa myös luonnollisesta ihmisestä ja hengellisestä ihmisestä. Ja jakeissa, 1. Kor. 3: 2 - 3 me näemme hyvin mielenkiintoisia asioita: ”Maitoa minä juotin teille, en antanut ruokaa, sillä sitä ette silloin sietäneet, ettekä vielä nytkään siedä; olettehan vielä lihallisia. Sillä kun keskuudessanne on kateutta ja riitaa, ettekö silloin ole lihallisia ja vaella ihmisten tavoin?” Tästä sanasta me teemme hyvän johtopäätöksen, että uskovainenkin ihminen voi olla lihallinen. Tämän tyyppinen ihminen elää ja ajattelee lihallisesti. Hän ei elä Jumalan tahdon mukaisesti vaan oman tahdon ja oman lihan perusteella. Jaakob myös käsittelee tätä samaa aihetta, mutta katsoo sitä moraalin näkökulmasta. Ja hän tekee johtopäätöksiä, mistä tämä ihmisen lihallinen tilanne johtuu.

Neljännessä luvussa me vain jatkamme aihetta, jonka Jaakob on kolmannessa luvussa nostanut esille. Hän asettaa vastakkain hengellistä ja sielullista. 3. luvun 13. jakeessa Jaakob sanoo, että viisas ja ymmärtäväinen on se ihminen, joka vaeltaa hengellisellä polulla. Hänen mielestään taivaallinen viisaus vahvistaa hyvän käytännön. Jaakob selittää, että meidän vanhat elämäntapamme, jos me jatkamme samalla tavalla, johtuvat siitä, että sisällämme on vanha luomus, josta emme pääse kokonaan eroon. Nämä sanat on ehkä sanottu niille ihmisille, jotka puhuvat, että meillä on usko mutta ei tekoja; niille ihmisille, jotka ehkä ovat tulleet kreikkalaisesta kulttuurista. Tämä teksti on kirjoitettu nimenomaan hajotuksessa olleille juutalaisille kuulijoille. Nimenomaan hajotuksessa olevilla juutalaisilla, jotka elivät muiden kulttuurien vaikutuksessa, oli suuri vaara lähteä pois laista ja Tooran opetuksesta. Me puhumme nyt ajasta, jolloin kristinuskoa ei vielä ollut muodostunut.

Jaakob selittää meille, että meidän himoistamme kaikki vanhat tavat ja tottumukset tulevat esille. Hän puhuu 4. luvun ensimmäisessä jakeessa, että taistelut ja riidat johtuvat teidän himoistanne. Tämän tyyppinen ihminen voi kertoa muille, että kyllä minä olen uskovainen, ja myös itse luulee niin. Todellisuudessa hän jää pahan alun orjaksi ja palvelee sitä. Ne työkalut, joita Jumala antaa omille lapsilleen, eivät toimi tällä ihmisellä. Neljännän luvun jakeissa 2, 3 ja

4 hän kirjoittaa siitä hedelmästä, joka voi syntyä. 2. ja 3. jae: ”Te himoitsette, eikä teillä kuitenkaan ole; te tapatte ja kiivaillette, ettekä voi saavuttaa; te riitelette ja taistelette. Teillä ei ole, sen tähden ettette ano. Te anotte, ettekä saa, sen tähden, että anotte kelvottomasti, kuluttaaksenne sen himoissanne.”

Ensimmäisen luvun 5. jae puhuu meille: ”... anokoon sitä Jumalalta, joka antaa kaikille alttiisti ja soimaamatta, niin se hänelle annetaan.” No, miksi ihminen anoo eikä kuitenkaan saa? Ei sen tähden, että hän anoo huonosti. Vaan sen tähden, että hän ei ano Jumalan työlle. Ei Jumala koskaan anna anovalle ihmiselle sellaista, minkä tämä haluaa käyttää oman intohimon tyydyttämiseen. Meidän anomisestamme Jumalalta ja sen saamisesta, mitä me pyydämme, me voimme löytää hyvin paljon tekstiä juutalaisesta traditiosta. Voimme löytää, miten Jumala voi reagoida ja vastata ihmiselle, jos tämä anoo johonkin pahaan asiaan.

Kaikkein syvemmin löydämme tekstiä Sanhedrinin traktaatista, josta luemme seuraavat sanat: ”Me huudamme ja anomme, mutta ei kukaan vastaa meille.” Siinä tekstissä on viitattu lähteenä 1. Samuelin kirjaan, missä sanotaan: ”Jumala katsoo sydämeen.” Nyt me näemme loogisen yhteyden. Me pyydämme, mutta emme saa vastausta, koska Jumala katsoo meidän sydämeemme. Se tarkoittaa sitä, että vastaus riippuu hyvin paljon siitä motiivista, minkä takia sinä pyydät.

Jos me kuuntelemme omaa lihallista paha alkua, Jaakob vertaa sitä seksuaaliseen intohimoon. Samaistumisemme Messiaan kuolemaan antaa meille niin kuin avaimen rikottaa sitä avioliittoa, mikä meillä oli pahan alun kanssa. Me astumme uuteen liittoon, teemme liiton Jumalan kanssa, ja annamme lupauksia hänelle olla kuuliaisia.

Myös Tanachin tekstistä me voimme löytää paljon esimerkkejä Israelin historiasta. Juutalaiset olivat liitossa Jumalan kanssa mutta rikkoivat jatkuvasti lakia ja liittoa. Muistamme heidän saaneen rangaistuksen Jumalalta rikkomuksistaan, vaikka he olivat edelleen liitossa Hänen kanssaan. Rangaistukset tulevat joka tapauksessa. Epäjumalanpalvelus - ja tässä tapauksessa, jos me palvelemme toista isäntää, paha alkua - sekin on epäjumalanpalvelusta ja avioliiton pettämistä Jumalaa kohtaan. Jos me olemme liitossa Jumalan kanssa ja välillä menemme palvelemaan oman pahan alun isäntää ja tämän intohimoja, se on aviorikos Jumalan liittoa kohtaan. 4. luvun 4. jakeessa Jaakob kirjoittaa tästä aiheesta ja nimittää näitä ihmisiä avionrikkojiksi.

”Te avionrikkojat, ettekö tiedä, että maailman ystävyys on vihollisuutta Jumalaa vastaan? Joka siis tahtoo olla maailman ystävä, siitä tulee Jumalan vihollinen.”

Maailman ystävä tarkoittaa maailman ajattelua ja elämäntapaa. Maailman ihmiset, jotka elävät ilman Jumalan liittoa, ovat lihallisia. He ovat pahan alun orjia. Heidän elämänsä päämääränä on itserakkaasti tyydyttää omia intohimojaan, omaa tahtoaan. Jos ihmisellä on usko Jumalaan, hänen pitää totella ja kuunnella Jumalaa. Kuunnella Jumalaa eikä omaa paha alkua. Jumala antaa meille Pyhän Hengen läsnäoloa, että Hän auttaa meitä. Eli Hänen Henkensä ja ihmisen henki ovat niin kuin samalla aaltopituudella. Sen kautta meidän henkemme tulee Jumalan Hengen kaltaiseksi. Jumalan Henki tietää Jumalan tahdon ja varjelee meitä tekemästä pahoja tekoja.

Sen takia Jaakob jatkaa 5. jakeessa: ”Vai luuletteko, että Raamattu turhaan sanoo: ”Kateuteen asti hän halajaa henkeä, jonka hän on pannut meihin asumaan.” Koko Tanachin punaisena lankana tulee ajatus, että Jumala on kateellinen Jumala. 2. Moos. 20: 5; teksti, joka käsittelee kymmentä käskyä:

”Älä kumarra niitä äläkä palvele niitä. Sillä minä Herra, sinun Jumalasi, olen kiivas Jumala.” Samanlaisia lähtökohtia voimme löytää monista muista paikoista, mutta tässä me voimme nähdä mielenkiintoisen kohdan. Te voitte kirjoittaa ja lukea Tanachin tekstiä, mutta vastaavia sanoja ette voi löytää mistään. Minkä takia? Pitää muistaa, että luemme kirjoitusta, joka pohjautuu viisauden käsittelyyn. Tämän tyyppisissä tekstejä juutalaiset viisaat eivät ottaneet ihan kirjaimellisesti alkuperäisen tekstin mukaan. Siinä tapauksessa he ottivat jonkun periaatteen ja käsitelivät sitä monista lähteistä ja teksteistä. Sitten he tekivät johtopäätöksiä tästä käsittelystä, jonka saattoivat tuoda yhtenäisenä käsityksenä pyhistä kirjoituksista. Ja voimme löytää hyvin paljon tämän tyyppisiä käsittelyjä.

Voimme nyt mennä eteenpäin. Jaakob kirjoittaa, että ihminen, joka voittaa pahan alun, saa suuren siunauksen. 6. jae: ”Mutta hän antaa sitä suuremman armon. Sen tähden sanotaan: ”Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon.” Hyvin usein rabbit tuovat tämän sanan esille silloin kun puhutaan ihmisten nöyrytyksestä. Nämä Jaakobin käyttämät sanat voimme löytää Sananlaskuista. Näemme, miten Jaakob lainaa juutalaisia lähteitä. Se mitä Jaakob kirjoittaa korkeasta moraalista ja elämäntavoista, eivät ole hänen keksintöään vaan jo hyvän aikaa sitten kirjoitettu ja annettu Israelin kansalle.

7. jae puhuu meille: ”Olkaa siis Jumalalle alamaiset, mutta vastustakaa perkelettä, niin se teistä pakenee.” Mikä on tuo mielenkiintoinen persoona perkele, joka nyt tulee esille tekstissä? Onko se joku, joka vastustaa itse Jumalaa? Jos me tarkkaan luemme kaikki kuusi edellistä jaetta, silloin me löydämme, mikä yhteys tällä sanalla on himoihimme ja taisteluun jäsenissämme; pahaan alkuun. Me tiedämme seitsemän nimeä, joilla voi nimittää meidän pahaa alkuaamme. Yksi niistä on Vastustaja. Ketä hän vastustaa? Hän vastustaa ihmistä, ei Jumalaa.

Traditionaalisessa juutalaisuudessa vastustajasta on kirjoitettu paljon, mutta ei niin paljon kuin kristillinen kirkko on niitä asioita käsitellyt. Esimerkiksi apokryfikirjasta Patriarkkojen testamentti voimme löytää hyvin tyypillisiä sanoja tästä vastustajasta. Tämän kirjan yleiskäsitys on seuraava: ”Se, joka kutsuu ja huutaa Jumalaa avuksi, se, joka tekee hyviä tekoja, hänestä lähtee vastustaja.” Tässä me näemme, että meitä kutsutaan lähestymään Jumalaa.

8. jakeessa Jaakob kirjoittaa: ”Lähestykää Jumalaa, niin hän lähestyy teitä. Puhdistakaa kätenne, te syntiset, ja tehkää sydämenne puhtaiksi, te kaksimieliset.”

Olemme aiemmin puhuneet ihmisestä, jolla on kaksi sydäntä. Ihmisestä, joka yrittää yhtä aikaa palvella sekä Jumalaa että omaa himoa. Ihmetyttää se, että tämä kaikki on kirjoitettu uskovoisille ihmisille. Ja todennäköisesti he ovat liitossa Jumalan kanssa. Mutta he rikkovat jatkuvasti liiton ja Jumala näkee heidät syntisinä. Tämän 8. jakeen alkuvaiheessa Jaakob käyttää mielenkiintoista sanaa: lähestykää Jumalaa. Miten ihmisen on mahdollista lähestyä Jumalaa, jos Jumalan ja ihmisten välillä on valtava kuilu? Mutta kyseessä ei ole suuri kuilu vaan sen matkan väli vain on suuri. Jos kaksi ihmistä seisoo selät vastakkain, he ovat kaukana toisistaan. Jos me mittamme selät vastakkain seisovien ihmisten välimatkaa lähtökohtana se, mihin jokainen ihminen katsoo, heidän välimatkansa on koko maapallon pituinen. Se on kaikkein suurin pituus maan mittakaavassa.

Mutta jos me haluamme suorittaa tämän matkan, meidän ei tarvitse ottaa lentokonetta ja lentää. Riittää, kun molemmat kääntyvät kasvokkain. Sen takia parannuksen teko on heprean kielellä nimellä tshuva, mikä tarkoittaa: kääntykää.

Myös sana lähestykää muistuttaa meitä yhdestä hyvästä asiasta. Heprean kielellä tämä sana on hikriv. Sama verbi tarkoittaa myös ”tuoda uhrin, uhrata”. Uhrin on sana korbanot. Sanoissa on sama juuri k- r - b. Juutalaisten näkökulmasta sana uhraus ei ole sitä, että pitää antaa jotain,

mitä ei halua antaa, vaan uhraus tarkoittaa kirjaimellisesti työkaluja, joilla voi lähestyä Jumalaa. Me voimme katsoa nyt laajemmin Jaakobin sanoja ”lähestykää Jumalaa” eli antakaa Jumalalle uhri lähestymällä Häntä. Mikä uhri tämä on? Se on uhri, jonka Jumala on meille antanut, Messiaan Golgatan uhri. Se on peruste, millä me pystymme rakentamaan Jumalan kanssa suhdetta.

Ja kun tämä teksti puhuu nimenomaan uskovaisista ihmisistä, niin sitten voimme tässä nähdä sen uhrauksen, lähestymisen, että meidän pitää itse tuoda oma vanha luonne ja himot uhriksi. Ensisijaisesti meidän pitää todistaa, että paha alkua ei ole enää meidän isäntämme ja poistaa luonteestamme niitä vanhoja tapoja ja piirteitä, jotka muistuttavat vanhaa luonnetta. Sen tähden meidän tulee puhdistaa kätemme ja tehdä oikeita tekoja. Ja puhdistaa sydäntämme, että ajatuksemme olisivat otollisia. Meidän täytyy lopettaa oleminen kaksisydämisinä ihmisenä, joka palvelee sekä pahaa alkua että Jumalaa.

9. ja 10. jae: ”Tuntekaa kurjuutenne ja murehtikaa ja itkekää; naurunne muuttukoon murheeksi ja ilonne suruksi. Nöyrytkää Herran edessä, niin hän teidät korottaa.” Tämä on niin kuin jatkoa siihen ajatusmaailmaan, miten me pystymme tekemään puhdistusta ja parannusta omassa elämässämme.

Tässä ei puhuta, että meidän pitää olla surullisia ja masentuneen näköisenä. Ei pidä ajatella, että nauru ja ilo eivät sopisi Jumalan palvelijoille. Tanachin tekstistä voimme löytää paljon kirjoituksia, joissa meitä kutsutaan iloon, iloitsemaan Herrassa. Ja myös Herran juhlien aikana pitää iloita. Se on niin kuin käsky. No, miksi sitten on kirjoitettu, että naurunne muuttukoon murheeksi ja ilonne suruksi?

Tarkoitus on siinä, että kun me palvelemme omaa vanhaa luontoamme, vanhaa intohimoa, sen pitää olla meille murheena. Silloin me suremme ja olemme murheellisia, jos me joudumme omassa elämässä tekemään taas vanhan luonteen mukaisesti. Mutta jos me teemme hyviä tekoja, jotka ovat otollisia Jumalalle, se on hyvä asia. Jokaisesta synnistä, jonka me teemme, meidän pitää olla surullisia, koska myös Jumala on surullinen; Jumalan Henki asuu meissä. Sen takia me käymme läpi samat tunteet ja suhtautumisen, jotka Jumalakin käy. Silloin kun me nöyryytämme itseämme, itse Jumala nostaa meidät. Ja tämä on ilouutinen Jaakobin mielestä. Se on niin kuin Jaakobin evankeliumi.

Jatkamme seuraavalla oppitunnilla.